

O OSNOVNIM PRINCIPIMA RADNIČKIH SAVJETA

1. ZAŠTO UČEŠĆE ZAPOSLENIH?

Učešće zaposlenih u proces donošenja odluka je jedan od glavnih činilaca industrijske demokratije. Koncept učešća zaposlenih u proces donošenja odluka odnosi se na participaciju zaposlenih na ne menadžerska mjesta u proces donošenja odluka u jednoj kompaniji. Međunarodna organizacija rada (MOR) je ohrabrila nacionalne članove da promovišu šeme radničkog učestvovanja u upravljanju, a sa druge strane Acquis communautaire nameće državama članicama, da implementiraju zakonsku regulativu o uspostavljanju zajedničkih radničkih predstavništava na nivou kompanije.

Učešće zaposlenih ne znači u praksi da zaposleni stvarno donosi odluke menadžera, ali je pravo da bude informisan i konsultovan o temama koje se odnose na zaposlene kao i za sve koje se odnose na aspekt upravljanja promjenama u kompaniji. Takođe zaposleni imaju priliku da dobiju informacije o njihovoj ulozi u kompaniji kao i o planiranim promjenama, kao i učešće njihovih mišljenja i učešća u boljim i balansiranim odlukama u kompaniji.

Učešće zaposlenih u proces donošenja odluka pruža benefite i kompanijama; omogućava menadžmentu (sa strane zaposlenih) zadovoljavajuću i pravilnu komunikaciju, legitimne i transparentne odluke, što implicira boljoj implementaciji promjena i manjoj mogućnosti odbijanja uvedenih promjena. Takođe, doprinosi više otvorenoj i boljim komunikacionim odnosima u kompaniji.

Glavni ciljevi participacije zaposlenih u kompaniji su sledeći:

- Da podigne nivo motivacije zaposlenih kroz bliže uključivanje;
- Da pruži mogućnosti za iskazivanje i da da veću važnost zaposlenima;
- Da izgradi razumijevanje što će donijeti veće zalaganje i harmoniju;
- Djelovati kao uređaj za protivtežu moći menadžera;
- Djelovati kao lijek za rješavanje industrijskih problema.

2. POSTOJI NEKOLIKO MODELA PARTICIPACIJE ZAPOSLENIH

RADNIČKI SAVJETI: U saglasnosti sa Direktivom, zaposleni mogu osnovati svoje tijelo za zastupanje pod uslovom da su određeni uslovi ispunjeni (u velikom broju slučajeva vezano za broj zaposlenih). U saglasnosti sa Direktivom, nacionalno zakonodavstvo obezbjeđuje pravila izbora predstavnika zaposlenih, nivo i formu učešća, nivo zaštite predstavnika zaposlenih itd.

Radnički savjeti imaju drugačiju ulogu u proces donošenja odluka u zavisnosti od značaja uticaja na zaposlene, od prava da budu informisani do prava da budu konsultovani. U nekim zemljama, radnički savjeti treba da daju pristanak vezano za važne odluke koje će imati veliki uticaj na sferu zaposlenih.

NADZORNI I ORGAN PREDSTAVLJANJA: Uloga predstavnika zaposlenih u nadzornom odboru i organima predstavljanja je zastupanje radničkih interesa u odnosu na ostala tijela. U određenom periodu, ovo može rezultirati tenzijama i frikcijama na samim sastancima borda. Efektivnost predstavnika radnika u bordovima zavisi od njegove/njene mogućnosti da učestvuju u proces donošenja odluka, njegovog/njenog poznavanja odnosa u kompaniji, stepena obrazovanja, nivoa razumijevanja kao i od broja predstavnika zaposlenih u samom bordu.

3. POSTOJI NEKOLIKO NIVOVA UČEŠĆA

Učešće zaposlenih je moguće na svim nivoima upravljanja; samo je razlika u stepenu i načinju učešća. Na primjer, može biti snažnije na nižim nivoima i slabije na višim nivoima. Sveobuhvatno govoreći postoji 5 nivoa učešća:

- **Nivo informisanja:** Omogućava zaposlenom mogućnost dobijanja informacija vezanih u pitanja koja imaju generalan ekonomski uticaj;
- **Nivo konsultacija:** Ovdje su zaposleni konsultovani o pitanjima zdravlja zaposlenih kao što je zaštite i zdravlja na radu zaposlenih. Kako god , finalna odluka je uvijek na strani menadžmenta i ugao zaposlenih je samo u dijelu konsultacija.
- **Nivo ko-odlučivanja:** Neke odluke menadžmenta moraju biti potvrđene (ko-odlučivanje) od strane radničkih savjeta i ostalih tijela zaposlenih.

4. ZAVRŠNE NAPOMENE

Radnički savjeti ne mogu biti zamjena za sindikate na nivou kompanija, a takođe sindikati ne mogu biti zamjena za radničke savjete. Radnički savjeti zastupaju zaposlene u kompaniji u cjelini dok sindikati zastupaju interese svoje članove. Dodatno, nivo rada radničkih savjeta ne preklapa se sa ulogom sindikata – sindikati i radnički savjeti u kompaniji kreiraju kompletnu sliku zastupnika zaposlenih u interesima na nivou kompanija.

5. KORISNI LINKOVI

- <http://poslodavci.org/aktivnosti/projekti/wim-2-ukljucivanje-zaposlenih-pravac-na-izazove/>
- <http://www.zds.si/si/projekti/wim2/default.html>
- <http://www.usscg.me/>
- <http://www.sindikat.me/>
- <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=707>

